

Marcel Proust

Visat núm. 9
(abril 2010)

per **Maria Bosom**

Marcel Proust (1871-1922) va ser un dels novel·listes, assagistes i crítics francesos més rellevants de tots els temps. La seva obra cabdal, *A la recerca del temps perdut*, una de les composicions literàries més monumentals del segle XX, va tenir una influència enorme en autors posteriors tan reconeguts com ho és Virginia Woolf. Pocs autors han establert un vincle tan gran entre la seva obra i la seva vida. Per una banda, Proust es dedicà en cos i ànima durant tota la vida a l'elaboració de la seva obra mestra, per l'altra, aquesta obra mestra neix de la recuperació dels seus records vitals a través dels abismes de la memòria.

Marcel Proust va néixer el 10 de juliol de 1871 a Auteuil, una de les zones més riques de París, al si d'una família benestant. Era una època de gran agitació social: s'acabava de suprimir la Comuna de París i, al llarg de la seva infància, Proust va assistir a la consolidació de la Tercera República, fets que va plasmar en la seva obra. Ja de ben petit, començà a patir atacs d'asma, que hauria de suportar durant tota la vida. Al seu caràcter reservat i sensible, s'hi van afegir els conflictes interns que tingué des d'adolescent a causa de la seva homosexualitat. La seva mare, amb qui sempre va estar molt unit, li va llegir la seva passió per la literatura. Tot i això, de jove es va dedicar més a la vida social dels salons parisencs que no pas a la seva carrera com a escriptor, que va quedar reduïda a col·laboracions en diaris i revistes. Després d'estudiar ciències polítiques i filosofia a la Sorbona, va aconseguir una feina a la Bibliothèque Mazarine l'any 1896, tot i que ben aviat va haver d'estar la baixa per malaltia, que li va durar força anys. Quan els seus pares van morir, va rebre una herència que li va permetre viure amb totes les comoditats i dedicar-se plenament a l'escriptura. La seva salut es va continuar deteriorant fins al 1922, any en què va morir a París.

Tot i haver col·laborat assíduament a la premsa i haver publicat diverses obres (*Contra Sainte-Beuve*, *Jean Santeuil* o *Els plaers i els dies*), sens dubte Marcel Proust ha passat a la posteritat per la seva obra més destacable, *À la recherche du temps perdu* (*A la recerca del temps perdut*), novel·la en set volums que té 3.200 pàgines i més de 2.000 personatges. Des del 1909 fins a la fi dels seus dies, l'escriptor es va dedicar plenament a la redacció d'aquesta obra. La novel·la és una mostra brillant de la noció de memòria involuntària: ens narra la infància, adolescència i joventut del protagonista a partir dels records que li vénen a la memòria, provocats involuntàriament per una imatge, una olor, un so, que fan que el seu subconscient recuperi moments d'un temps que ja ha perdut. Amb aquesta novel·la, Proust ens deixa ben clar que nosaltres som els nostres records. *A la recerca del temps perdut* és, sens dubte, una de les obres més importants del segle XX, així com una de les que més influència ha tingut en les generacions posteriors d'escriptors. Molts la consideren l'obra mestra del segle passat. I és que, juntament amb la de Joyce, l'obra de Proust fou la veritable inspiradora de les tendències més avantguardistes.

La primera traducció de Proust al català la devem a Jaume Bofill i Ferro, que l'any 1932 va traduir *Un amor de Swan* un dels volums d'*A la recerca del temps perdut*. Tot i això, a causa

Marcel Proust

Marcel Proust

Fragments

[A la recerca del temps perdut](#)
Jaume Vidal Alcover

[A la recerca del temps perdut \(I\)](#)
Jaume Vidal Alcover

de la repressió lingüística que va patir la llengua durant la dictadura franquista, l'obra completa de l'autor no es va traduir al català fins a les dècades dels anys vuitanta i noranta. Va ser en aquesta època que una nova generació de traductors va començar a treballar aferrissadament per tal d'omplir el buit que tants anys de repressió havien deixat en les lletres catalanes. És el cas dels qui van traduir l'obra de Proust, traductors tan reputats com ho són Maria Aurèlia Capmany, Jaume Vidal Alcover o Joan Casas Fuster.